

Sygn. akt VU 1307/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania J. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 września 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. O. prawo do emerytury z dniem 1 sierpnia 2013 roku.

Sygn. akt VU 1307/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił J. O. prawa do emerytury.

Od powyższej decyzji J. O. odwołał się w dniu 26 września 2013 roku wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, kwestionując aby wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w okresie od dnia 27 kwietnia 1978r. do dnia 31 października 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) w G. oraz w okresie od 1 listopada 1991r. do 31 grudnia 1998r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. na stanowisku montera instalacji rurociągowych, bowiem z dokumentów jakimi dysponuje organ rentowy nie wynika charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w spornych okresach zatrudnienia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. O., urodzony (...), złożył w dniu 14 sierpnia 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt emerytalnych)

J. O. na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym rozmiarze 28 lat 7 miesięcy i 10 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia.

(okolicość bezsporna, decyzja z dnia 17.09.2013 r. k. 41 akt emerytalnych)

W okresie od dnia 27 kwietnia 1978 roku do dnia 31 października 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w G. na stanowisku monter instalacji rurociągowych na Oddziale (...).

(dowód: świadectwo pracy z dnia 2 listopada 1991 r. – k. 30 akt osobowych, umowa o pracę z 27.04.1978r. – k. 59 akt osobowych, pismo z 7.06.1982r. – k. 15 akt osobowych, zaświadczenie z 8.06.1990r. – k. 50 akt osobowych, angaże – k. 1-14 akt osobowych)

W okresie od dnia 1 listopada 1991r. do dnia 31 grudnia 1998r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez Przedsiębiorstwo (...) w G., a następnie przez jego następcę prawnego Przedsiębiorstwo (...) S.A. w G. na stanowisku monter instalacji rurociągowych na Oddziale (...).

(dowód: umowa o pracę z dnia 1 listopada 1991r. – k. 04/B akt osobowych, angaże – k. 05/B do 21/B akt osobowych)

Przedsiębiorstwo (...) w G. oraz Przedsiębiorstwo (...) w G., a także Przedsiębiorstwo (...) S.A. w G. zajmowało się produkcją betonu komórkowego.

W całym okresie zatrudnienia od dnia 27 kwietnia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998r. wnioskodawca pracował na Oddziale (...), gdzie znajdowały się 4 kotły przemysłowe parowe wysokiego ciśnienia. Kotły zaopatrywały przedsiębiorstwo w parę niezbędną do produkcji betonu komórkowego. Kotłownia w tym okresie była nie zautomatyzowana, była opalana węglem (miałem). Każdy kocioł był zbudowany ze stali i obmurowany dookoła cegłami.

Wnioskodawca zajmował się bieżącą konserwacją oraz naprawą (pracami remontowo-budowlanymi) kotłów przemysłowych znajdujących się na Oddziale (...).

Do obowiązków wnioskodawcy należała wymiana armatury na kotłach, remont obmurza kotłów, wymiana rusztów, naprawa pomp i rur, oraz naprawa instalacji i urządzeń które były w kotłowni. Wnioskodawca dbał o to, aby wszystkie urządzenia znajdujące się w kotłowni były sprawne, czyli aby znajdowały się w ruchu.

Ponadto wnioskodawca zajmował się czyszczeniem kotłów przemysłowych na zewnątrz i wewnątrz

Na Oddziale (...) oprócz wnioskodawcy pracował palacz jego pomocnik, oraz rusztowy, który wywoził żużel. Wnioskodawca czasami wykonywał także prace rusztowego tj. wywoził żużel bądź wrzucał węgiel na taśmę zastępując w ten sposób palacza.

Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W kotłowni panowały bardzo trudne warunki pracy, było duże zapylenie i zadymienie. Wnioskodawca otrzymywał w okresie swojego zatrudnienia dodatek za pracę w szkodliwych warunkach.

(dowód: zeznania świadka S. D. – protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2013r. od minuty 08:13 do minuty 21:00, zeznania świadka M. M. (2) – protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2013r. od minuty 21:20 do minuty 28:00, zeznania świadka M. M. (3) – protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2013r. od minuty 28:08 do minuty 39:49, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2014r. od minuty 02:16 do minuty 11.54)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r.

przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak

zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 27 kwietnia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998r. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c, spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków: S. D., M. M. (2) i M. M. (3), którzy w spornych okresach pracowali razem ze J. O., a zatem posiadają szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków oraz zeznania samego wnioskodawcy i wreszcie dokumentację zgromadzoną w jego aktach osobowych. Zeznania świadków ani wnioskodawcy nie były zresztą kwestionowane przez organ rentowy. Dodatkowo należy podkreślić, że M. M. (3) był kierownikiem na oddziale (...), a zatem bezpośrednim przełożonym wnioskodawcy, a S. D. w pewnym okresie swojego zatrudnienia pracował na oddziale (...), w takim samym charakterze jak wnioskodawca tj. jako monter instalacji rurociągów. Z racji wykonywanej pracy bezpośrednio przy produkcji S. D. doskonale wiedział jak wyglądały codzienne obowiązki pracownicze wnioskodawcy, podobnie jak jego bezpośredni przełożony M. M. (3). Taką wiedzę posiadał również M. M. (2) pracując w warsztacie hydraulicznym jako spawacz. Co znamienne organ rentowy nie kwestionował szczególnego charakteru pracy S. D., mimo że tak jak wnioskodawca pracował w wydziale (...) i miał takie same jak on obowiązki. Wręcz przeciwnie organ rentowy zaliczył S. D. jego okres zatrudnienia na oddziale(...)od dnia 1 stycznia 1975r. do 31 października 1991r. w charakterze montera instalacji rurociągów do pracy w szczególnych warunkach (notatka na posiedzenie kolegialne z 6.11.2012r. – k. 30 akt emerytalnych S. D. oraz decyzja emerytalna z 16.11.2012r. – k. 36 akt emerytalnych S. D.).

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach przez cały swój okres zatrudnienia zarówno w Przedsiębiorstwie (...) w G. jak i w Przedsiębiorstwie (...) w G., a także w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G.. Okoliczności tej nie zmienia, iż stanowisko wnioskodawcy było przez jego pracodawcę nazywane nie tylko jako monter instalacji rurociągów, ale czasami jako hydraulik. Mimo bowiem tego różnego nazewnictwa stanowiska pracy, wnioskodawca cały czas wykonywał te same obowiązki. Tymczasem o szczególnych warunkach pracy nie decyduje nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj pracy rzeczywiście wykonywanej przez pracownika. A ten, jak wynika z zeznań świadków, w przypadku wnioskodawcy, był niezmienny w całym okresie zatrudnienia.

Wnioskodawca cały czas pracował na oddziale (...), gdzie znajdowały się cztery kotły parowe typu przemysłowego. Kotły były opalane węglowo. Do końca 2005r. kotłownia była nie zautomatyzowana.

Wnioskodawca zajmował się bieżącą konserwacją oraz naprawą (pracami remontowo-budowlanymi) kotłów przemysłowych znajdujących się na Oddziale (...). Do jego obowiązków należała wymiana armatury na kotłach, remont ceglanego obmurza kotłów, wymiana rusztów, naprawa pomp i rur, oraz naprawa instalacji i urządzeń które były w kotłowni. Swoje obowiązki wykonywał tylko i wyłącznie w pomieszczeniu kotłowni, gdzie poza nim pracował palacz, pomocnik palacza oraz rusztowy.

Wnioskodawca pracując w wydziale (...) sprawował stały nadzór nad kotłami przemysłowymi służącymi do produkcji pary. Zajmował się ich konserwacją oraz naprawianiem w przypadku awarii. Dokonywał przeglądu wszystkich instalacji oraz urządzeń znajdujących się w kotłowni, aby zabezpieczyć produkcję w parę. Swoją pracę wykonywał tylko na oddziale (...), który był niewątpliwie oddziałem będącym w ruchu.

Ponadto do obowiązków wnioskodawcy należało także czyszczenie kotłów przemysłowych parowych na zewnątrz i wewnątrz. A dodatkowo czasami skarżący wykonywał obowiązki rusztowego oraz palacza tj. wywoził żużel, wrzucał węgiel.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia.

Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego są zaliczane do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 1 będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów.

Również prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 2.

Skoro wnioskodawca w spornym okresie – jak wykazało postępowanie dowodowe – sprawował bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziale będącym w ruchu (kotłownia), w którym jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie tj. prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego wymienione w dziale XIV poz.1 to i jego pracę należy uznać za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 25. Wnioskodawca cały czas w spornym okresie był bowiem narażony tak jak i palacze oraz rusztowi kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego na szkodliwe warunki pracy. Dlatego w całym okresie otrzymywał dodatek szkodliwy.

Pozostałe prace, które wykonywał wnioskodawca w ramach obowiązującego go dobowego czasu pracy, a mianowicie czyszczenie przemysłowych kotłów parowych, wywożenie żużla z kotłowni, wrzucanie węgla na taśmy, były także pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A Dział XIV poz. 1 (prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego) oraz zgodnie z wykazem A Dział XIV poz. 2 (prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych). Wnioskodawca wykazał zatem, że zarówno ze względu na rodzaj wykonywanej pracy jak i warunki, w których praca była wykonywana, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace w szczególnych warunkach przez łączny czas znacznie przekraczający 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca w dacie złożenia wniosku spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2013 r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym wnioskodawca złożył wniosek emerytalny). Z tym bowiem dniem została spełniona ostatnia przesłanka, od której zależało prawo skarżącego do emerytury.